

עריקות משירות צבאי – העדר מן השירות ללא רשות

האירוע שטופל על ידי משרדנו:

הוגש כתוב אישום כנגד החיל בಗין העדר מן השירות שלא ברשות יחידתו – גדו"ח חי"ר, במשך 95 ימים. החיל הסגיר עצמו ועוצר. מדובר בהיעדרות / עיריקות שלישית מן השירות.

(ראה פירוט השתלשלות ותוצאות הטיפול של משרדנו בעמוד האחרון).

על פי החוק הצבאי, מי שנעדר מהשירות לתקופה של 21 ימים ומעלה נחשב החיל **עיריק**. לעומת זאת, היעדרות שלא ברשות מן השירות לתקופה של עד 20 ימים נחשב החיל **מנפקד**.

נפקדות יכולה להיות גם כאשר החיל לא התיציב המועד (לרובותஇיחור) ובמקום שנקבע לו. יכול מאוד להיות במקרה בו החיל שבזמן לבסיס, וגם במקרה בו חיל נשלח ליחידה מסוימת ולא התיציב כנדרש.

לפי חוק השירות הצבאי, **עיריקות מהצבא** הוא במקרה בו נעדר חיל מן השירות למעלה מ- 21 ימים. עד ליום ה- 20 יחשב כמנפקד אולם החל מיום ה- 21 יחשב עיריק והטיפול בעניינו עבר למדור עיריקים בשלישות ותיקן מעורבת המשטרה הצבאית – לוכדי עיריקים, לאייטרו ומעוצרו.

להבדיל ממנפקד, כנגד העיריקוגש כתוב אישום פלילי, והוא יישפט בדרך כלל במסגרת בית דין צבאי (ולא דין משמעתי), והעונש שיושת עליו הוא בדרך כלל מאסר, תנאי וכמוון יהיה לו רישום במרשם הפלילי שמנוהל על ידי המשטרה – האזרחתית.

לרישום הפלילי במשטרת השכלות כבדות משקל כלפי עתידו של החיל. למשל: יהיה לו קושי להתקבל לכל מקומות התעסוקה ומצטמצמת בפניו האפשרויות לעבוד במקומות העבודה ביטחוניים, עבודה בשירות המדינה, לשמש כנהג ברכב צבורי, בעיות לקבלת רישיון לימודים רפואי, ערכית דין, ראיית חשבון, וגם יתרן מואוד שיחסם בפניו האשירה למדיניות בהן יש צורך לקבל ויזה על מנת לבקר בהן. כגון: ארץות הברית וצדומה.

עיריק או משתמש שמרכזי היו בחו"ל אינו פטור מחובת שירות צבאי. גם אלה בעלי משפחות המתגוררים בחו"ל דרך קבע שנעדרו משירות צבאי או השתמשו, מוגנים במחשבי ביקורת הגבולות והמשטרה, הם יעמדו מיד בכניסתם לארץ ויועמדו למשפט בפני בית דין צבאי כמו כל אזרח המתגורר בארץ שבייצע את אותה העבירה.

אחרונה הולכות וגוברות הפניות אל משרדנו על ידי ישראלים השוהים בחו"ל ומרכז חייהם בחו"ל, בבקשה לטיפול בבעיותיהם בישראל. **עיקר הבעיות מתמקדות בנושא הסדרת מעדים בצה"ל של עיריקים ומשתמשי שירות צבאי, השותים בחו"ל**, שמבקשים להגיע לחופשה בישראל ולברק את הוריהם או משפחתם, אך חשובים להיעזר כבר בביטוח הגבולות ולעומוד דין, מתוך ידיעה, שבסופה של ההליך המשפטי יהיה לחובתם רישום הפלילי ועדין יהיה עליהם להשלים את חובותם לשירות הצבאי.

העדר מן השירות הצבאי והשתמטות הן עבירות השפיחות ביחס לצה"ל. הסיבות לכך נובעות ממסורת ארוכה של בעיות החל מבעיות משפחתיות וככלליות או בעיות רפואיות. בין היתר הקרה לחו"ל טרם הגיוס עם בני המשפחה לאחר החלטת ההורים להגר לחו"ל יחד עם המועמד לגיוס ומשפחתו, מבלי לבקש אישור מצה"ל. ו/או רצון החיל לסייע למושחתו בפרנסת המשפחה ולכнן עדר מן השירות ולא מתיאץ לגיוס.

שאלה משפטית עלתה בנוגע למעקרים של מסתמטי חו"ל שזוייקתם לארץ הייתה קלושה, ושאלות מעקרים הסגור מאחריו סורג וברית אינה ברורה כלל. במקרה שכזה, עליה בית הדין הצבאי באחד המקרים, שם נקבע שלגביה מסתמטי חו"ל יש לבחון את הנסיבות האישיות וכן את מידת הזיקה של המשטטם למדינת ישראל. באותו עניין, לאחר שבוחן את נסיבות המקרה, הורה בית הדין הצבאי לעורורים על מערכו הפתוח של הנאסם, וזאת בשל זיקתו הקלושה לארץ. ואולם, בדרך כלל עירקיים ו Mastomati Chai צפויים בשעה שישבו לארץ לעונש מאסר וכן רישום פלילי, וכמוון יהיה עליהם להשלים את שירותם הצבאי.

התביעה הצבאית (פרקליות צבאית) אחראית על הגשת כתוב אישום צבאי, בהתאם לחומר החקירה שנאסף על ידי מצח"ח ומיצגת את הצבא בכל דין הנערך בבית דין צבאי, בהתאם לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.

פרקליות עירקיים מגישה כתוב אישום לבית הדין הצבאי בעיקר בשתי עבירות: היעדר מן השירות שלא ברשות, ועריקה.

להלן לשון סעיף החוק:

עריקה

92. חייל שנעדר משירותו בצבא מתקן כוונה שלא לחזור לשירות בצבא, דיןו – מאסר שבע שנים; נדר החיל משירותו בצבא בעת פעילות מבצעית או פעללה קרבית של יידתו, מתקן כוונה שלא לחזור לשירות בצבא, דין – מאסר עשר שנים.

חזקת כוונה שלא לחזור

93. חייל שנעדר משירות בצבא שמונה עשר חודשים, שלא ברשות, רואים אותו כמי שנעדר מן השירות מתקן כוונה שלא לחזור, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

היעדר מן השירות שלא ברשות

94. חייל שנעדר משירותו בצבא, או מהמקום שהוא חייב כדין להימצא בו אותה שעה, דין – מאסר שלוש שנים, אלא אם הוכח כי היה לו היתר או הצדק סביר אחר לכך.

איבור קשור עם היחידה

94א. איש מילואים אשר לא יצר קשר עם ייחדתו, בהתאם להוראות שקבע שר הביטחון, לפי סעיף 24 לחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008, דין – מאסר שישה חודשים.

מединיות הטיפול של פרקליטות ערייקים בהתאם לאופסיות, הם שונות:

עריקים משירות סדר - ככלל, כתב אישום יוגש נגד עריק משירות סדר שמשך היעדרותו הנוכחי הינו 75 ימים רצופים לפחות כל היעדרויות שביצעו בעברו, כולל היעדרות הנוכחית, הינו 75 ימים לפחות, ומשכה של היעדרות הנוכחית הינו 30 ימים לפחות. כאשר משך היעדרות קצר יותר, לרוב, יועבר עניינו של העrik זה לדין ממשעתי.

עריקים משירות מילואים - ככלל, כתב אישום יוגש נגד עריק מילואים שהיעדרותו משירות המילואים הינה שנה אחת לפחות או שס' משך היעדרוותנו בחמש השנים האחרונות הינו שנה אחת לפחות. כאשר משך היעדרות קצר יותר, ככל יועבר עניינו של החיליל לדין ממשעתי.

עריק בקורס - הינם עריקים משירות סדר, זמן קצר לאחר גיוסם החלו בהיעדרות מן השירות. המועד שעבר בין גיוסם לבין תחילת היעדרות הינו כה קצר עד כי לא ניתן להניח לבוגיהם, כי מפקדים סברו בתום לב שנטקלו בדי לשורות הצבא. ככלל, כתב אישום יוגש כאשר משך היעדרות מן השירות הינו 120 ימים לפחות. כאשר משך היעדרות קצר יותר, ככל יועבר עניינו של החיליל לדין ממשעתי.

משתמטים - הם אלה שנשלחו אליהם צו גיוס כדי, אך בחרו שלא להיענות לו ולא להתיצבו במועד שנועד לגיוסם. ככלל, כתב אישום יוגש כאשר משך ההשתמטות עולה על שנה אחת לפחות ממועד הקראיה לשירות. כאשר משך היעדרות קצר יותר, ככל יועבר עניינו של החיליל לדין ממשעתי.

העונש:

נקודות - על פי הפקודות, נקודות לפחות זמן קצר עד כ- 24 שעות, הטיפול הוא במסגרת דמ"ש – דין ממשעתי – על ידי קצין בבסיסו של החיליל המוסמך לשפטו בהליך ממשעתי. **המשמעות היא, שההיעדרות איננה נרשמת מרשם הפלילי המנוהל ע"י המשטרה, ולא נחשבת כתב"ן (תקופה בלתי נמנית – מה שמוכר כ- "דפוק").** במקרה מעין זה, החיליל לא ידרש להשלים את השעות שנעדר מן השירות שלא ברשות.

נקד שנעדר מן השירות למעלה מ- 24 שעות ועד ל- 20 ימים, יטופל ממשעתי, **אולם יצטרך להשלים אתימי היעדרות – הפז"מ נוצר (ייחשב כתב"ן – תקופה שלא תימנה – כ"דפוק) ויצטרך להשלים את הימים שהחשיר.**

העונש במסגרת ההליך ממשעתי תלוי ונתון להחלטתו של הקצין השופט, בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה ובחומרתה. יכול להיות עונש בדרך של ריתוק / או כל עונש במסגרת היחידה. מקסימום העונש במסגרת דין ממשעתי הינו 35 ימי מחבות.

עונש מופחת בעבירות ערייקות – במידה והעונש שיושת על החיליל / העrik, יהיה למעלה מ- 3 חודשים, יתוסף אליו רישום פלילי מרשם המנוהל על ידי המשטרה, עם כל הحصلות לכך – לעומת זאת, במידה והעונש מתחת ל- 3 חודשים, יזכה העrik לרישום מופחת מרשם הפלילי – הינו ימחק הרישום בעבר 5 שנים.

באמור, בהיעדרות ראשונה שהינה עד 75 ימים, עדין יישפט החיל בדין ממשמעתי. המקרה של היעדרות מצטברת - למעלה מ-75 ימים, יוגש כתוב אישום לבית דין צבאי.

ازורח ישראלי המשתמש בשירות צבאי, מיד עם שובו ארצה יעצר כבר בשדה התעופה בן גוריון, ככל בمعצר, יועמד למשפט בגין עבירה השתרמת מהוות שירות ביטחון (UBEIRA שהעונש בצדקה מססר של שנים ארוכות), כਮון שלא תורשה יציאתו מהארץ עד לתום ההליכים נגדו והסדרת מעמדו מול שלטונות הצבא, שבסופה של דבר יהיה עליו גם למלא את חובתו בשירות צבאי.

על פי החוק, על מנת להוכיח כי חיל ביצע עבירה של העדר מן השירות שלא ברשות, על התביעה להוכיח שלושה יסודות: עצמם היותו חיל, העבודה שנעדר מן השירות, וכן שלא היה הצדקו או היתר סביר להיעדרותו. בניגוד לעבירה זו, על מנת להוכיח עבירה של עיריקה, על התביעה להוכיח יסוד נוסף של כוונה שלא לחזור לצבאי.

לגביו חיל מילואים, הנדרים מן השירות לתקופות של עד שנה יועמדו במסגרת הליך ממשמעתי. במקרה של תקופת השירות ארוכה יותר, תישקל אפשרויות של העמדה לדין פלילי בפני בית דין צבאי. ההשלכות המתלוות לכך היא ענישה מחמירה של עונש מססר ותנאי, וכן רישום פלילי במשטרה. מתחת לעונש של 3 חודשים מססר רישום פלילי מופחת שימחק בעבר 5 שנים.

באופן עקרוני, העונש על חיל בעבירה עיריקה על פי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, הינו שלוש שנות מססר.

דוגמה לטיפול במשפטנו:

הוגש כתוב אישום כנגד החיל בגין העדר מן השירות שלא ברשות יחידתו – גודוד חי"ר, במשך 95 ימים. החיל הסגיר עצמו ונעצר. מדובר בהיעדרות בפעם השלישייה מן השירות / עיריקות שלישית.

על פי בקשת החיל נוכח מכתב ברייאתו ביקש מעוז'ד דרשן שיפעל עבורו לשחררו מן השירות. באופן נdry, נענה עו"ד דרשן לבקשתו וקיבל על עצמו את הייצוג.

לאחר פניהו אל למשרדו, הגיע עו"ד דרשן להסדר עם התביעה שבמסגרתו החיל יודה וייגזר עליו 13 ימי מססר בפועל, בלבד. כבר באותו יום הדיוון, שוחרר החיל ממשמעתי.

עו"ד דרשן פעל למען לקחו ובמסגרת ההסדר פטר את החיל מהמשך שירות צבאי מטעהם ברייאות. (לצין שעדי לרוגע שחררו החיל שירות כלוחם ביחידה קרבית במשך כשנתיים ימים).

כך הסתיים ההליך נגד החיל העיריק. עונש מססר קצר מאוד, ללא רישום פלילי, ולאחר שירות צבאי במשך שנתיים כלוחם ביחידה קרבית, קיבל פטור מן השירות מטעהם ברייאות.

שְׁבִינוּ:

במשפט

- ה מאש י ס

הצבאי

התובע

תג

הַנְּאָשָׁם

ח' דצמבר 2019 - ג' ח' ייר' 432 רבת כותבות 305170391 (ת.ז.)

כתב - אישום:

הוואשם הנויל מושג בזאת בבייעוט העבירה הבאה:

פרטי העבירה: הנאשם הנו"ל, בהיותו חיל בצה"ל, נעדר שלא ברשות מיחידתו גדי חייר 432 מיום 27/09/2013 ועד יום 30/12/2013, דהיינו בסך הכל 95 ימים.

תאריך: 1 ינואר 2014

~~אלכס גולן
מלמד,~~

צבאי

卷之六

עדית בטבעה

גובה אמירה	.1
טופס 750	.2
חפשים.	.3
תדפיס אישי	.4
חולמי ערים	.5

ב' כתוב אישום זה הוגש
לבית הדין הצבאי המחוון במחוז

בֵּית הָדֵן הַצְבָּא
שִׁיפּוֹת דֶּרֶם בַּיּוֹם:

תקבל ע"י:
מ"א שם מלא תגבור
13/9 סעיף
ח'תימה

(20135106975)

תאריך דיון 27/02/2014

דروم (מחוזי) 1/14

רְבָ"נִי ח/ב [REDACTED]

1

ישיבת הקראאה מיום 27/02/2014
בראשות האב"ד סא"ל מאיה גולדשטיין

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

נאשם: ח [REDACTED] רְבָ"נִי
תובע: סגן يولיה גולדפינ

סנגור: עוז"ד אורן דרשן
רשות: קורל ארואט

אב"ד מזיהה את הנאשם.

ב: אני מצהיר כי עוז"ד אורן דרשן מייצג אותי בדיון היום.

ת' וס': הגענו להסדר טיעון.
אב"ד מבחרה לנאשם כי בית הדין לא מחויב לכבד הסדר טיעון לגבי העונש.
ב: אני מבין.

שופטת מקריאה את כתה"א.
נ': כתה"א ברור לי. אני מודה באשמה.

תובע בפרטים נוספים: הנאשם נעצר.

הכרעת דין

על פי הודהתו באשמה, מושיע הנאשם בעבירה של העדר מן השירות שלא ברשות,
לפי סעיף 94 לchap"z, תשט"ו - 1955, על קר שנעדר ללא רשות מיוחדתו, גד' חי"ר 432,
מיום 27/09/2013 ועד יום 30/12/2013, שהם 95 ימים.

ניתנה והודעה היום, כ"ז אדר א תשע"ד, 27/02/2014, בפורמי ובמעמד
הצדדים.

סא"ל מאיה גולדשטיין
שופטת

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

תאריך דיון 27/02/2014

דروم (מחמי) 1/14

ח[██████████] רב"ט

1

ראיות לעונש:

2

ת: מגיש תדף אישי, מסומן ת/1.

3

מגיש טופס 630 מיום 26/08/2013, מסומן ת/2.

4

אלו עדין.

5

ס: מגיש מסמכים רפואיים, מסומנים ס/1.

6

מרשי לא יעד, אלו עדין.

7

סיכוםים:

8

סיכון תביעה:

9

הגענו להסדר טיעון לפיו נבקש במשותף לאזרע על הנאים 13ימי מסר לריצו בפועל, החופפים לתקופת מעצרו עד כה. הפעלת תנאי קדם בן 6 ימים בחופף ועונש מסר מותנה להשלמת הליכי הפטור והורדה לדרגת טוראי. מדובר בהסדר מקל מאד המתחשב במצבו הקשה של הנאשם כפי שיפורט ע"י הסגנור עם זאת שכננו גם את העובדה שמדובר בהיעדרות שלישית של הנאשם ואת העובדה שהסתימה במעצרו לאור האמור אבקש מבית הדין לכבד את ההסדר.

10

11

סיכון הגנה:
מצטרף לדברי חברי מאותם הנימוקים, אבקש לאמץ את הסדר הטיעון. לאור מצבו הבריאותי המפורט במסמכים, אבקש לכבד את ההסדר.

12

13

14

15

16

17

18

19

הנאשם בדברו الآخرון:

20

21

22

23

24

25

26

תאריך דיון 27/02/2014

דروم (מחוי) 1/14

הנאשם, רב"ט ██████████ רבי"ט ██████████

גזר דין

1
2
3
4
הנאשם, רב"ט ██████████ הורשע על-פי הודהתו, בהיעדרות ללא רשות מיחדתו
لتקופה בת 95 ימים, שבסופה נעצר.

5
6
7
8
9
הנאשם התגיס לצה"ל לפני כשבთים ושירותם כלוחם. בעברו שתי היעדרויות קודמות
בגין נדון בדיון משמעתי, אף תלוי ועומד נגדו עונש מהובש מותנה הנitin להפעלה.
הוצאו בפני מסמכים אודות הנאשם אשר עומדים בסיס היעדרותו ואף הובילו את
הצדדים להיקשר בהסדר טיעון מקל וחירג, לאחר שהוחולט לפטור את הנאשם משירות
. לאחר שעניינתי בתוכנם של מסמכים אלה, מצאתי לקבל את הסכמת הצדדים.

- 10
11
12
13
אשר על כן הריני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:
14
15
א. 13 ימי מאסר לריצוי בפועל החופפים את ימי המעצר הסגור בגין תיק זה.
16
ב. עונש המחבוש המותנה בן 6 ימים, נשוא ת/2, יוועל כולל בחופף לעונש המאסר
17
שהוטל.
18
ג. 30 ימי מאסר אוטם לא ירצה הנאשם, אלא אם בתוקף שנה מיום שחררו מן
המאסר ישוב ויעבור על העברה בה הורשע בגין זה או כל עבירה שיש עימה
יסוד של היעדר מן השירות שלא ברשות.
19
ד. הנאשם יורד לדרגת טוראי.
20
21

22
23
ניתן והודיע היום, כ"ז אדר א תשע"ד, 27/02/2014, בפורמי ובמעמד הצדדים.
24
זכות ערעור כחוק.

25
26
סאל' מאיה גולדשmidt
27
שופטת

28
29
30

1
מוגבל

עריקים וນפקדים		פרקליטות
0304-4231		טלפון:
0304-4944		פקס/ימייל:
20135106975		חك:
2013	טבת	כח
	דצמבר	31

מחוז שיפוט דרום - תובע צבאי

מצ דן 391 רם3א - מפקד

גד' ח'יר 432 - מפקד

ミיטב 61 - רמי"ד עריקים

הנדון: הוראת פרקליט על הגשת כתוב-אישום לבית דין צבאי מוחזי נגד:

ח... רבת...

התובע הצבאי:

1. מועבר אליך חומר הבדיקה נגד הנ"ל.
2. יש להגיש כתוב אישום בפני ביד"צ מוחזוי על סמך חומר הבדיקה.
3. יש להאשים את הנ"ל בעבירות הבאות:
פרט 1: העדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, תשתיו - 1955

לתשומת לבכם! הנ"ל עוצר עד 02/01/2014 בשעה 00:00

ס. פראט
עריקים וນפקדים
כ"ז פברואר 2014

לוט למכותב א': חומר משפט